

Decyzja Nr 20
Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych
z dnia 27 października 2005 r.

w sprawie wprowadzenia Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w.

Na podstawie § 1 ust. 2 pkt. 2 lit. a rozporządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 25 października 1984 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych (Dz. U. Nr 41, poz. 218) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Wprowadza się w archiwach państwowych podległych Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych Wskazówki metodyczne w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w. stanowiące załącznik do decyzji.

§ 2.

Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania.

NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

Daria Nałęcz

Wskazówki metodyczne w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w.

1. Wskazówki dotyczą:
  - a) nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur przechowywanych w archiwach państwowych, wytworzonych od XIX do XXI w.;
  - b) nieopracowanych zespołów archiwalnych prokuratur przechowywanych w archiwach państwowych.
2. Wskazówki nie dotyczą prokuratur wojskowych.
3. Wyjątek stanowią nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających od 1944 r. obejmujących zespoły wojskowych prokuratur rejonowych oraz wojskowych prokuratur dykcji okręgowych Polskich Kolei Państwowych (zał. nr 7).
4. Akta prokuratur w rozumieniu niniejszych wskazówek obejmują całokształt dokumentacji stanowiącej materiały archiwalne, wytworzonej przez prokuratury.
5. Przy przeprowadzaniu segregacji akt prokuratur, ustalaniu przynależności zespołowej oraz nazw zespołów i granic chronologicznych zaleca się posługiwanie następującymi załącznikami (nr 1-7):
  - a) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur z terenów, które do 1918 r. wchodziły w skład monarchii Habsburgów (1850-1918) (zał. nr 1);
  - b) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołu archiwalnego prokuratora Wolnego Miasta Krakowa (1816-1846) (zał. nr 2);
  - c) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratorów działających na terenie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (1808-1915) (zał. nr 3);
  - d) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur z okresu I wojny światowej oraz II Rzeczypospolitej (zał. nr 4);
  - e) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych pruskich i niemieckich prokuratur działających na terenie Śląska, Wielkopolski, Pomorza i Prus Wschodnich w latach 1849-1945 oraz na ziemiach włączonych do III Rzeszy w latach 1939-1945 (zał. nr 5);
  - f) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur działających na terenie Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939-1944/1945 oraz na terenach II Rzeczypospolitej włączonych do ZSRR w latach 1939-1941 (zał. nr 6);

g) w sprawie nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur działających od 1944 r. (zał. nr 7).

6. a) przy formułowaniu nazw zespołów (prokuratur), których twórcy nosili nazwy obcojęzyczne, obowiązują przepisy wprowadzone zarządzeniem nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 16 marca 1968 r. w sprawie zasad formułowania tytułów zespołów (zbiorów itp.) archiwalnych, których twórcy nosili nazwy obcojęzyczne oraz Decyzja nr 3 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 30 stycznia 2004 r. w sprawie ewidencji zasobu archiwalnego w archiwach państwowych.

b) transliteracji nazw oryginalnych ze słowiańskich alfabetów cyrylickich należy dokonać przy zastosowaniu normy PN-ISO 9: 2000.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur z terenów, które do 1918 r. wchodziły w skład monarchii Habsburgów (1850-1918)¹

A. Obszar zaboru austriackiego.

Rozpoczęcie działalności organów nadprokuratorii państwa i prokuratorii państwa wyznacza data 29 września 1855 r.²

Nazwy i cezury chronologiczne poszczególnych zespołów archiwalnych organów prokuratorii państwa są następujące:

Polska nazwa zespołu	Niemiecka nazwa zespołu	Granice chronologiczne
C.K. Nadprokuratoria Państwa w ...	K.K. Oberstaatsanwaltschaft	1855-1918
C.K. Prokuratoria Państwa w ...	K.K. Staatsanwaltschaft	1855-1918

B. Śląsk Cieszyński:

Polska nazwa zespołu	Niemiecka nazwa zespołu	Granice chronologiczne
C.K. Prokuratura w ... ³	K.K. Staatsanwaltschaft	1850-1918

¹ Opracowali: R. Bogusz (AP Kraków), M. Dalecki (AP Przemyśl), S. Krupa (AP Katowice), 2004.

² Datę rozpoczęcia działalności przez organy prokuratorii państwa w Galicji określało rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 29 czerwca 1855 r. Verordnung des Justizministeriums vom 29 Juni 1855 womit der Zeitpunkt des Beginnes der Wirksamkeit der neu organisirten Oberlandesgerichte in Lemberg und Krakau, sammt den, bei denselben bestellten Ober-Staatsanwaltschaften, dann der, in dem Sprengel dieser Oberlandesgerichte einzuführenden Gerichtshöfe erster Instanz des Bezirksgerichtes in Brody und der betreffenden Staatsanwaltschaftsbehörden, sowie der, mit der neuen Gerichtsorganisation in Verbindung stehenden Gesetze bestimmt wird (Reichsgesetzblatt [dalej: RGB], poz. 117).

³ Rozporządzenia: Cesarski patent z dnia 10 października 1850 r. – Zarysy ustawy organicznej dla prokuratury rządowych w tych krajach koronnych państwa austriackiego, w których wejść ma w życie nowa organizacja sądowa z d. 4 czerwca 1849. (RGB 1850, poz. 266); Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 1854 r. w przedmiocie wewnętrznego urzędzenia i porządku prokuratury rządowych (RGB, poz. 201); Verordnung des Justizministeriums vom 26 III 1855, über den Zeitpunkt des Beginnes der Wirksamkeit des neu organisirten mährisch-schlesischen Oberlandesgerichtes und der Ober-Staatsanwaltschaft in Brünn, der reinen Justizbehörden erster Instanz und der Staatsanwaltschaft in Mähren und Schlesien, sowie der, mit der neuen

Literatura

Źródła publikowane:

1. Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 29 czerwca 1855 r. Verordnung des Justizministeriums vom 29 Juni 1855 womit der Zeitpunkt des Beginnes der Wirksamkeit der neu organisirten Oberlandesgerichte in Lemberg und Krakau, sammt den, bei denselben bestellten Ober-Staatsanwaltschaften, dann der, in dem Sprengel dieser Oberlandesgerichte einzuführenden Gerichtshöfe erster Instanz des Bezirksgerichtes in Brody und der betreffenden Staatsanwaltschaftsbehörden, sowie der, mit der neuen Gerichtsorganisirung in Verbindung stehenden Gesetze bestimmt wird (RGB, poz. 117).
2. Cesarski patent z dnia 10 października 1850 r. – Zarysy ustawy organicznej dla prokuraturyj rządowych w tych krajach koronnych państwa austriackiego, w których wejść ma w życie nowa organizacya sądowa z d. 4 czerwca 1849 (RGB 1850, poz. 266).
3. Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 1854 r. w przedmiocie wewnętrznego urzędzenia i porządku prokuraturyj rządowych (RGB, poz. 201).
4. Verordnung des Justizministeriums vom 26 III 1855, über den Zeitpunkt des Beginnes der Wirksamkeit des neu organisierten mährisch-schlesischen Oberlandesgerichtes und der Ober-Staatsanwaltschaft in Brünn, der reinen Justizbehörden erster Instanz und der Staatsanwaltschaft in Mähren und Schlesien, sowie der, mit der neuen Gerichtsorganisierung in Verbindung stehenden Gesetze (RGB, poz. 54).

Opracowania:

1. Bieniarzówna A., Małecki J. M., *Kraków w latach 1796-1918*, Kraków 1994.
2. *Galicja i jej dziedzictwo*, t. 1, *Historia i polityka*, red. W. Bonusiak, J. Buszko, Rzeszów 1994.
3. Grodziski S., *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772-1848*, Wrocław 1971.

Gerichtsorganisierung in Verbindung stehenden Gesetze (RGB, poz. 54). Od 1855 r. prokuratura działała przy sądach obwodowych, krajowych; nie funkcjonowała przy sądach powiatowych.

4. Grzybowski K., *Galicja 1848-1914. Historia ustroju politycznego na tle historii ustroju Austrii*, Kraków 1959.
5. Grzybowski K., *Historia państwa i prawa Polski*, t. 4, *Od uwłaszczenia do odrodzenia państwa*, uzup. i oprac. J. Bardach i in., Warszawa 1982.
6. *Die Habsburgermonarchie 1848-1918*, Wandruszka A., Urbanitsch P (Hgg), Band II, *Verwaltung und Rechtswesen*, Wien 1975.
7. Łysiak L., *Sąd szlachecki w Tarnowie. Studium archiwalne z dziejów kancelarii i registratury sądów w Galicji (1787-1855)*, „Archeion”, t. 24, 1953, s. 305-328.
8. Mencil T., *Galicja Zachodnia 1795-1809. Studium z dziejów ziem polskich zaboru austriackiego po III rozbiorze*, Lublin 1976.
9. Szyposz J., *Dzieje kancelarii urzędów i instytucji na terenie Galicji od 1772 do 1918 roku*, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, t. 1, 1995, s. 36-45.
10. Zającowa H., *Sądy w Galicji*, mps referatu oprac. w AP Kraków w 1984 r.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwa i granice chronologiczne zespołu archiwalnego prokuratora Wolnego Miasta Krakowa (1816-1846)⁴

I. Dla niżej wymienionego zespołu archiwalnego przyjmuje się następującą nazwę i cezury chronologiczne:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokurator Wolnego Miasta Krakowa	1818-1846

Literatura

Źródła publikowane:

1. *Dziennik Rozporządzeń Rządowych Wolnego, niepodległego i ściśle neutralnego Miasta Krakowa*, Kraków 1815-1822.
2. *Dziennik Praw Wolnego Miasta Krakowa*, Kraków 1823-1848.
3. *Pomniki Prawa Rzeczypospolitej Krakowskiej 1815-1818*, wyd. W. Tokarz, t. 1, Kraków 1932.
4. *Ustawodawstwo Rzeczypospolitej Krakowskiej od chwili utworzenia jej politycznego bytu, tj. od roku 1815 aż do roku 1836*, Kraków 1836.

---

⁴ Opracował R. Bogusz (AP Kraków), 2004.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratorów działających na terenie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (1808-1915)⁵

I. Okres 1808-1876:

Polska nazwa zespołu	Rosyjska nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokurator Królewski przy Trybunale Cywilnym w ... ⁶		[1808-1815] 1816-1876
Prokurator Królewski przy Sądzie Kryminalnym w ...		[1808-1815] 1816-1876
Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w ... ⁷		[1808-1815] 1816-1876
Prokurator Sądu Kasacyjnego w ... ⁸		1810-1813
Prokurator Sądu Najwyższego w ... ⁹		1815-1842
Naczelnny Prokurator przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu ¹⁰	Ober-Prokuror pri Varšavskih Departamentah Pravitel'stvuûšago Senata	1842-1876

⁵ Opracowała B. Patynowska (AP Radom), 2004.

⁶ Przy każdym sądzie, trybunale cywilnym, sądzie kryminalnym i sądzie apelacyjnym powołano urząd prokuratora. Ustawa Konstytucyjna Księstwa Warszawskiego z dnia 22 października 1807 r. (Dziennik Praw Księstwa Warszawskiego [dalej: DPKW], t. 1, s. XXXVI-XL); instrukcja Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 13 maja 1808 r., *Prawo cywilne obowiązujące w Królestwie Polskim* (dalej: *Prawo cywilne*), wyd. S. Zawadzki, t. 1-3, Warszawa 1860-1863, t. 3, s. 337-338; dekret z dnia 26 października 1810 r. (DPKW, t. 2, s. 293-297).

⁷ Do 1842 r. obowiązywała nazwa Prokurator Generalny przy Sądzie Apelacyjnym, zmieniona ukazem z dnia 26 marca 1842 r. (Dziennik Praw Królestwa Polskiego [dalej: DPKP], t. 29, s. 407).

⁸ Dekret z dnia 3 kwietnia 1810 r. – Organizacja Sądu Kasacyjnego (DPKW, t. 2, s. 152); funkcjonował do 1 lutego 1813 r., *Prawo cywilne*, t. 2, s. 316.

⁹ Postanowienie Rządu Tymczasowego z dnia 21 września 1815 r. (DPKP, tom dodatkowy, s. 25); funkcjonował do 2 października 1842 r. (DPKP, t. 30, s. 243).

¹⁰ Rozpoczął funkcjonowanie od 2 października 1842 r. (DPKP, t. 30, s. 243).

1. Granice chronologiczne dla zespołów archiwalnych prokuratorów z lat [1808-1815] 1816-1876, obejmują dwa okresy państwowości: Księstwo Warszawskie i Królestwo Polskie¹¹.

2. Podane wyżej granice chronologiczne dla zespołów archiwalnych prokuratorów z lat [1808-1815] 1816-1876, obowiązują na terenach, które weszły w 1815 r. w skład Królestwa Polskiego. Dla zespołów archiwalnych z terenów Księstwa Warszawskiego, które nie weszły w skład Królestwa Polskiego, przyjmuje się granice chronologiczne: 1808-1815.

II. Okres 1876-1915:

Polska nazwa polska	Rosyjska nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokurator ... Sądu Okręgowego ¹²	Prokuror ... Okružnogo Suda	1876-1915
Prokurator Warszawskiej Izby Sądowej	Prokuror Varšavskoj Sudebnoj Palaty	1876-1915

Literatura

Źródła publikowane:

1. Ustawa Konstytucyjna Księstwa Warszawskiego z dnia 22 października 1807 r. (DPKW, t. 1, s. XXXVI – XL).
2. Instrukcja Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 13 maja 1808 r., (*Prawo cywilne*, t. 3, s. 337-338).
3. Dekret z dnia 26 października 1810 r. (DPKW, t. 2, s. 293-297).
4. Ukaz z dnia 26 marca 1842 r. (DPKP, t. 29, s. 407).
5. Dekret z dnia 3 kwietnia 1810 r. – Organizacja Sądu Kasacyjnego (DPKW, t. 2, s. 152).

¹¹ Sposób zapisu uwzględnia szacunkowy stan zachowania materiałów (uległy zniszczeniu w okresie II wojny światowej).

¹² Zgodnie z ukazem z dnia 19 lutego 1875 r. o zastosowaniu rosyjskich ustaw sądowych i ukazem Rządzącego Senatu z dnia 6 marca 1875 r. o wprowadzeniu do Królestwa Polskiego ustaw sądowych z dnia 20 listopada 1864 r. przy sądach okręgowych i Warszawskiej Izbie Sądowej funkcjonowali prokuratorzy, a przy zjazdach sędziów pokoju, sądach okręgowych i Sądzie Handlowym w Warszawie komornicy sądowi. Powołano także sędziów śledczych Sądu Okręgowego. *Ustawy sądowe obowiązujące w guberniach Królestwa Polskiego*, t. 1, *Organizacja sądowa*, art. 5, 8, 124-136, 205, 210, 297-352; s. 5, 55, 77-81, 111, 149-173, S.-Petersburg 1875.

6. Postanowienie Rządu Tymczasowego z dnia 21 września 1815 r. (DPKP, tom dodatkowy, s. 25).
7. Ukaz z dnia 19 lutego 1875 r. o zastosowaniu rosyjskich ustaw sądowych i ukazem Rządzącego Senatu z dnia 6 marca 1875 r. o wprowadzeniu do Królestwa Polskiego ustaw sądowych z dnia 20 listopada 1864 r. (*Ustawy sądowe obowiązujące w guberniach Królestwa Polskiego*, t. 1, *Organizacja sądowa*, art. 5, 8, 124-136, 205, 210, 297-352; s. 5, 55, 77-81, 111, 149-173, S.-Petersburg 1875).
8. *Rocznik urzędowy obejmujący spis Naczelných władz Cesarstwa oraz wszystkich władz i urzędów Królestwa Polskiego na rok 1854*, Warszawa 1854.
9. *Zbiór praw. Postanowienia i Rozporządzenia Rządu w Guberniach Królestwa Polskiego obowiązujące*, wydane po zniesieniu w 1871 roku urzędowego wydania *Dziennika Praw Królestwa Polskiego*, zestawił S. Godlewski, t. 6, Warszawa 1881.
10. *Zbiór praw. Postanowienia i Rozporządzenia Rządu w Guberniach Królestwa Polskiego obowiązujące*, wydane po zniesieniu w 1871 roku urzędowego wydania *Dziennika Praw Królestwa Polskiego*, zestawił W. Wyziński, t. 3, Warszawa 1878.
11. *Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, Wydział Sprawiedliwości*, t. 6-13, Warszawa 1867.

Opracowania:

1. *Archiwum Główne Akt Dawnych. Przewodnik po zasobie*, t. 2, Warszawa 1998.
2. *Archiwum Państwowe w Kielcach i jego oddziały. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, Warszawa – Łódź 1993.
3. *Archiwum Państwowe w Lublinie i jego oddziały. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, t. 1, Lublin 1997.
4. Korobowicz A., *Sądownictwo Królestwa Polskiego 1876-1915*, Lublin 1995.
5. Kutrzeba S., *Historia ustroju Polski w zarysie*, t. 3 (po rozbiorach, cz. I), Lwów 1920.
6. Bardach J., Senkowska-Gluck M., *Historia państwa i prawa Polski*, t. 3, *Od rozbiorów do uwłaszczenia*, Warszawa 1981.
7. Rappaport H., *Akta prokuratora Izby Sądowej Warszawskiej z lat 1876-1918*, „Archeion”, t. 56, 1971, s. 161-176.
8. Sobociński W., *Prokuratura sądu kasacyjnego w Księstwie Warszawskim*, Toruń 1993.
9. Sobociński W., *Historia ustroju i prawa Księstwa Warszawskiego*, Toruń 1964.

10. Stebelski A., *Akta władz wymiaru sprawiedliwości i sądów polskich XIX wieku, 1807-1876*, [w:] *Straty archiwów i bibliotek warszawskich w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycznych*, t. 1, Warszawa 1957, s. 276-306.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur z okresu I wojny światowej oraz II Rzeczypospolitej¹³

I. Zespoły archiwalne prokuratur okupacyjnych i polskich działających na terenie Królestwa Polskiego w latach 1915-1918.

1. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na obszarze okupacji niemieckiej¹⁴:

Polska nazwa zespołu	Niemiecka nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura przy Cesarsko-Niemieckim Sądzie Okręgowym w ...	Staatsanwaltschaft beim Kaiserlich Deutschen Bezirksgericht	1915-1918

2. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na obszarze Królestwa Polskiego¹⁵:

¹³ Opracowały: A. Kowalewska (AP Siedlce), U. Gawuń (AP Suwałki), 2004.

¹⁴ Powołana na mocy rozporządzenia Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 21 marca 1915 r. w przedmiocie organizacji sądownictwa na obszarze GGW (Dziennik Rozporządzeń dla GGW [dalej: Dz. R. GGW] Nr 12, rozporządzenie Nr 7) i rozporządzenia Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 18 listopada 1916 r. o zmianie rozporządzenia w przedmiocie organizacji sądownictwa na obszarze GGW (Dz. R. GGW Nr 54, poz. 197). Jego organizację i postępowanie normowało rozporządzenie Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 18 listopada 1916 r. w przedmiocie prawa karnego na obszarze GGW (Dz. R. GGW Nr 54, poz. 199) oraz rozporządzenie Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 18 listopada 1916 r. o zmianie rozporządzenia w przedmiocie postępowania w sprawach karnych, cywilnych i w sprawach sądownictwa dobrowolnego dla obszarów GGW (Dz. R. GGW Nr 54, poz. 198) oraz rozporządzenie wykonawcze Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 11 sierpnia 1917 r. dotyczące nowego urzędnika wymiaru sprawiedliwości dla GGW (Dz. R. GGW Nr 84, poz. 359).

¹⁵ Przepisy tymczasowe o urzędzeniu sądownictwa w Królestwie Polskim z dnia 19 sierpnia 1917 r. (Dziennik Urzędowy Departamentu Sprawiedliwości Tymczasowej Rady Stanu KP Nr 1, poz. 1) i tymczasowa instrukcja ogólna dla sądów Królestwa Polskiego z dnia 26 sierpnia 1917 r. (Dziennik Urzędowy Departamentu Sprawiedliwości Tymczasowej Rady Stanu KP Nr 2, poz. 4) przewidywały również powołanie urzędów prokuratorskich przy sądach okręgowych, sądach apelacyjnych i Sądzie Najwyższym.

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokurator Sądu Najwyższego w ...	1917-1918
Prokurator Królewsko-Polskiego Sądu Apelacyjnego w ...	1917-1918
Prokurator Królewsko-Polskiego Sądu Okręgowego w ...	1917-1918

3. Zespoły archiwalne prokuratur niemieckich zamyka się na dniu 31 października lub 31 grudnia 1919 r.
4. Zespoły archiwalne prokuratur niemieckich na obszarach plebiscytowych zamyka się na dniu 16 czerwca 1922 r. (województwo śląskie).

II. Podstawę rozgraniczenia zespołów stanowią: powstanie państwa polskiego – 1918 r. oraz utrata niepodległości – 1939 r. Po odzyskaniu niepodległości (1918 r.), do momentu unifikacji prawa w 1928 r. ustroj prokuratur polskich regulowały zmodyfikowane przepisy ustawodawstwa państw zaborczych.

III. Dla zespołów archiwalnych prokuratur z okresu II Rzeczypospolitej ustala się następujące nazwy i granice chronologiczne:

1. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na obszarze b. Królestwa Polskiego¹⁶:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Sądu Najwyższego w Warszawie	1919-1939
Prokuratura Sądu Apelacyjnego w ...	1918/1919-1939
Prokuratura Sądu Okręgowego w ...	1918/1919-1939

¹⁶ Dekret Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego z dnia 7 czerwca 1918 r. (DPKP Nr 6, poz. 14), dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego (Dziennik Praw Państwa Polskiego [dalej: DPPP] Nr 15, poz. 199) i ustawa z dnia 18 marca 1921 r. w przedmiocie niektórych zmian w przepisach tymczasowych o urządzaniu sądownictwa w b. Królestwie Polskim (Dziennik Ustaw RP [dalej: Dz. U. RP] Nr 30, poz. 172) wprowadzały zmiany w obowiązujących przepisach sądowych. Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 6 lutego 1928 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. RP Nr 102 z 1932 r., poz. 863 z późn. zm.) przewidywało powołanie prokuratury przy Sądzie Najwyższym, przy sądach apelacyjnych i okręgowych; przy sądach grodzkich prokuratury nie istniały.

2. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na obszarze b. zaboru austriackiego¹⁷:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Sądu Apelacyjnego w ...	1919-1939
Prokuratura Sądu Okręgowego w ...	1919-1939

3. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na obszarze b. zaboru pruskiego¹⁸:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Sądu Apelacyjnego w ...	1919/1920-1939
Prokuratura Sądu Okręgowego w ...	1919/1920-1939
Prokuratura Sądu Powiatowego w ...	1919/1920-1928

4. Nazwy i granice chronologiczne zespołów akt prokuratur działających na obszarach plebiscytowych (województwo śląskie)¹⁹:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Sądu Apelacyjnego w ...	1922-1939
Prokuratura Sądu Okręgowego w ...	1922-1939
Prokuratura Sądu Powiatowego w ...	1922-1928

---

¹⁷ Dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie zmian o urządzeniach wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austriackim (DPPP Nr 15, poz. 200) przewidywał ustanowienie urzędów prokuratorskich przy sądach okręgowych i sądach apelacyjnych.

¹⁸ Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (DPPP Nr 64, poz. 385) oraz rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 15 grudnia 1919 r. o urzędach i urzędnikach sądowych w b. dzielnicy pruskiej (Tygodnik Urzędowy Nr 70 z dnia 24 grudnia 1919 r., poz. 181, s. 409) przewidywało powołanie urzędów prokuratorskich przy sądach powiatowych, sądach okręgowych i sądach apelacyjnych.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. RP Nr 46, poz. 390) przewidywało powołanie urzędów prokuratorskich przy sądach powiatowych, sądach okręgowych i sądach apelacyjnych.

Literatura

Źródła publikowane:

1. Rozporządzenie Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 21 marca 1915 r. w przedmiocie organizacji sądownictwa na obszarze GGW (Dz. R. GGW Nr 12, rozporządzenie Nr 7).
2. Rozporządzenie Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 18 listopada 1916 r. o zmianie rozporządzenia w przedmiocie organizacji sądownictwa na obszarze GGW (Dz. R. GGW Nr 54, poz. 197).
3. Rozporządzenie Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 18 listopada 1916 r. o zmianie rozporządzenia w przedmiocie postępowania w sprawach karnych, cywilnych i w sprawach sądownictwa dobrowolnego dla obszarów GGW (Dz. R. GGW Nr 54, poz. 198).
4. Rozporządzenie Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 18 listopada 1916 r. w przedmiocie prawa karnego na obszarze GGW (Dz. R. GGW Nr 54, poz. 199).
5. Rozporządzenie wykonawcze Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 11 sierpnia 1917 r. dotyczące nowego urządzenia wymiaru sprawiedliwości dla GGW (Dz. R. GGW Nr 84, poz. 359).
6. Przepisy tymczasowe o urządzaniu sądownictwa w Królestwie Polskim z dnia 19 sierpnia 1917 r. (Dziennik Urzędowy Departamentu Sprawiedliwości Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego Nr 1, poz. 1).
7. Tymczasowa instrukcja ogólna dla sądów Królestwa Polskiego z dnia 26 sierpnia 1917 r. (Dziennik Urzędowy Departamentu Sprawiedliwości Tymczasowej Rady Stanu KP Nr 2, poz. 4).
8. Dekret Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego z dnia 7 czerwca 1918 r. (DPKP Nr 6, poz. 14).
9. Dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego (Dziennik Praw Państwa Polskiego Nr 15, poz. 199).
10. Ustawa z dnia 18 marca 1921 r. wprowadzająca zmiany w obowiązujących przepisach o sądownictwie (Dz. U. RP Nr 30, poz. 172).
11. Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 6 lutego 1928 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. RP z 1932 r. Nr 102, poz. 863 z późn. zm.).

12. Dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie zmian o urządzeniach wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austriackim (DPPP Nr 15, poz. 200).
13. Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (DPPP Nr 64, poz. 385).
14. Rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 15 grudnia 1919 r. o urzędach i urzędnikach sądowych w b. dzielnicy pruskiej (Tygodnik Urzędowy Nr 70 z dnia 24 grudnia 1919 r., poz. 181, str. 409).
15. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1922 r. zaprowadzające zmiany w ustroju sądownictwa w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. RP Nr 46, poz. 390).

Opracowania:

1. *Archiwum Państwowe w Kielcach i jego oddziały. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, Warszawa – Łódź 1993.
2. *Archiwum Państwowe w Lublinie i jego oddziały. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, t. 1, Lublin 1997.
3. *Archiwa instytucji wymiaru sprawiedliwości w służbie państwa i obywateli. Materiały III Krajowego Sympozjum Archiwalnego, Łódź 4-5 września 2001 r.*, red. Baranowski J., Zarzycka-Sutter U., Łódź 2001.
4. Bardach J., Leśnodorski B., Pietrzak M., *Historia państwa i prawa polskiego*, Warszawa 1985.
5. Ohryzko-Włodarska C., *Łódzkie sądy niemieckich władz wojskowych w latach 1914-1918 i ich pozostałość aktowa*, „Archeion”, t. 45, 1966, s. 119-138.
6. Gołąb S., *Organizacja sądów powszechnych*, Kraków 1938.
7. Grzybowski K., *Historia państwa i prawa Polski*, t. 4, *Od uwłaszczenia do odrodzenia państwa*, uzup. i oprac. J. Bardach, Warszawa 1982.
8. Guldon R., *Akta sądowe z lat 1810-1928 w archiwach województwa kieleckiego*, „Archeion”, t. 69, 1979, s. 147-155.
9. Jurek P., *Historia państwa i prawa polskiego. Źródła prawa, sądownictwo*, Wrocław 1998.
10. Pajewski J., *Odbudowa Państwa Polskiego 1914-1918*, Warszawa 1985.
11. Pajewski J., *Budowa Drugiej Rzeczypospolitej 1918-1926*, Kraków 1995.

12. Rappaport H., *Źródła do dziejów okupacji niemieckiej w Królestwie Polskim w czasie pierwszej wojny światowej w pozostałościach akt General-Gubernatorstwa Warszawskiego*, „Archeion”, t. 52, 1969, 39-56.
13. Więch-Tchórzewska W., *Akta sądu pokoju w Siedlcach z lat 1918-1933 jako źródło do badań problemów społecznych regionu*, „Prace archiwalno-konserwatorskie na terenie województwa siedleckiego”, z. 3, 1982, s. 137-142.
14. Ziemiński J., *Funkcjonowanie Sądu Pokoju w Chełmie w warunkach wojny 1919-1920 roku*, „Rocznik Chełmski”, t. 4, 1998, s. 81-90.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur pruskich i niemieckich działających na terenie Śląska, Wielkopolski, Pomorza i Prus Wschodnich w latach 1849-1945 oraz na ziemiach włączonych do III Rzeszy w latach 1939-1945²⁰

Dla niżej wymienionych zespołów archiwalnych prokuratur przyjmuje się następujące nazwy i cezury chronologiczne:

Polska nazwa zespołu	Niemiecka nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Wyższa Prokuratura przy Sądzie Apelacyjnym w ...	Oberstaatsanwaltschaft beim Appellationsgericht ²¹	1849-1879
Prokuratura przy Sądzie Powiatowym w ...	Staatsanwaltschaft beim Kreisgericht ²²	1849-1879
Prokuratura przy Sądzie Miejskim w ...	Staatsanwaltschaft beim Stadtgericht ²³	1849-1879
Prokuratura przy Wyższym Sądzie Krajowym w ...	Staatsanwaltschaft beim Oberlandesgericht ²⁴	1879-1945
Prokuratura przy Sądzie	Staatsanwaltschaft beim	1879-1945

²⁰ Opracowali: J. Gołaszewski (AP Wrocław), S. Krupa (AP Katowice), R. Gelo (AP Olsztyn), 2004.

²¹ Zgodnie z ustawą z dnia 3 stycznia 1849 r. przy każdym sądzie istniał urząd prokuratora, który jednak nie był zaliczany do urzędników sądowych. Prokuratorzy sądów powiatowych i miejskich (Staatsanwälte) podlegali prokuratorom sądów apelacyjnych (Oberstaatsanwälte), a ci z kolei Ministrowi Sprawiedliwości. Verordnung über die Einführung des mündlichen und öffentlichen Verfahrens mit Geschworenen in Untersuchungssachen vom 3 Januar 1849 (Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten, Berlin 1849).

²² Verordnung über die Einführung des mündlichen und öffentlichen Verfahrens mit Geschworenen in Untersuchungssachen vom 3 Januar 1849 (Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten, Berlin 1849).

²³ Verordnung über die Einführung des mündlichen und öffentlichen Verfahrens mit Geschworenen in Untersuchungssachen vom 3 Januar 1849 (Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten, Berlin 1849).

²⁴ Gerichtsverfassungsgesetz. Zehnter Titel—Staatsanwaltschaft (RGB 4/1877). Gerichtsverfassungsgesetz vom 22 März 1924 (RGB, poz. 25). W aktach występują także nazwy Oberstaatsanwaltschaft (do 1921 r.) lub Generalstaatsanwaltschaft (po 1921 r.).

Krajowym w ...	Landgericht ²⁵	
Prokuratura przy Sądzie Obwodowym w ...	Amtsanwaltschaft beim Amtsgericht ²⁶	1879-1945

Uwagi:

1. Podane wyżej cezury chronologiczne dla zespołów archiwalnych prokuratur z lat 1849-1945 obowiązują w zespołach na terenach państwa niemieckiego, które weszły w skład państwa polskiego w 1945 r., natomiast dla Wielkopolski – do roku 1919, dla Pomorza – do roku 1920 i dla Górnego Śląska z obszaru województwa śląskiego – do roku 1922.
2. Granice chronologiczne dla zespołów archiwalnych prokuratur działających na terenach polskich włączonych do III Rzeszy po 1 września 1939 r. – lata 1939-1945, Prokuratura przy Wyższym Sądzie Krajowym w Katowicach – lata 1941-1945.

Literatura

Źródła publikowane:

1. Verordnung über die Aufhebung der Privatgerichtsbarkeit und des eximierten Gerichtsstandes, sowie über die anderweitige Organisation der Gerichte von 2 Januar 1849 (Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten. Berlin 1849).
2. Verordnung über die Einführung des mündlichen und öffentlichen Verfahrens mit Geschworenen in Untersuchungssachen vom 3 Januar 1849 (Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten. Berlin 1849).
3. Gerichtsverfassung von 27 Januar 1877 (RGB, poz. 4).
4. Erlass über die Gerichtsgliederung in den eingegliederten Ostgebieten von 26.11.1940. (RGB, poz.1, s. 1358-1359).

Opracowania:

1. Bednarek A., *Gerichtsbauten in Schlesien 1815 bis 1945; preussische Justizarchitektur zwischen Klassizismus und Moderne*, Görlitz 2003.
2. Bitter R. von, *Handwörterbuch der Preussischen Verwaltung*, Berlin-Leipzig 1928.

²⁵ Gerichtsverfassungsgesetz vom 27 Januar 1877 (RGB, poz. 4). Gerichtsverfassungsgesetz vom 22 März 1924 (RGB, poz. 25). W aktach po 1921 r. występuje też nazwa Oberstaatsanwaltschaft (wcześniej stosowana dla prokuratury przy wyższym sądzie krajowym).

²⁶ Gerichtsverfassungsgesetz vom 27 Januar 1877 (RGB, poz. 4).

3. David S., *Recht und Rechtsgang im Deutschen Reiche*, t. 1-2, Berlin 1927.
4. Graf Hue de Grais, *Handbuch der Verfassung und Verwaltung in Preussen dem Deutschen Reiche*, Berlin 1927.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na terenie Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939-1944/1945 oraz na terenach II Rzeczypospolitej włączonych do ZSRR w latach 1939-1941²⁷

A. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na terenie Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939-1944/1945.

I. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur niemieckich²⁸:

Polska nazwa zespołu	Niemiecka nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura przy Sądzie Specjalnym w ...	Staatsanwaltschaft bei dem Sondergericht	1939-1943
Prokuratura Niemiecka w ...	Deutsche Staatsanwaltschaft	1943-1944/1945

²⁷ Opracowali: H. Staszewska-Katolik (AP Poznań), M. Wysocki (AP Warszawa), L. Pomeranke (AP Toruń), M. Szyłko (AP Zielona Góra), S. Krupa (AP Katowice), 2004.

²⁸ Rozporządzenie o sądach specjalnych w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 15 listopada 1939 r. – Verordnung über Sondergerichte im Generalgouvernement, Verordnungsblatt des Generalgouverneurs für die besetzten polnischen Gebiete (Dziennik rozporządzeń Generalnego Gubernatora dla okupowanych polskich obszarów [dalej: Dz. rozp. GGP] Nr 6, s. 34); weszło w życie z dniem 21 listopada 1939 r. Rozporządzenie o sądownictwie niemieckim w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 19 lutego 1940 r. – Verordnung über die deutsche Gerichtsbarkeit im Generalgouvernement (Dz. rozp. GGP Nr 13, część I, s. 57); weszło w życie z dniem 24 lutego 1940 r. Obowiązki prokuratorskie w sądach niemieckich pełnili prokuratorzy urzędujący przy miejscowych sądach specjalnych; jeśli takiego sądu nie było, czynności oskarżające przejmował prokurator przy najbliższej leżącym sądzie specjalnym. W rozprawie głównej czynności oskarżycielskie mógł sprawować również prokurator grodzki lub wyższy urzędnik sekretariatu. Właściwość i organizację prokuratur niemieckich w GG określiły ostatecznie dwa rozporządzenia „upraszczające”: rozporządzenie z 24 października 1942 r. o uproszczeniu sądownictwa karnego – Verordnung zur Vereinfachung der Strafgerichtsbarkeit im Generalgouvernement (Dz. rozp. GG Nr 95, s. 667) oraz rozporządzenie z dnia 5 października 1943 r. o uproszczeniu wymiaru sprawiedliwości – Verordnung zur kriegsmässigen Vereinfachung der Rechtspflege im Generalgouvernement, Verordnungsblatt für das Generalgouvernement (Dz. rozp. GG Nr 53, s. 309). Rozporządzenie z dnia 5 października 1943 r. przewidywało połączenie sądów specjalnych i sądów niemieckich. Władze oskarżenia otrzymały nazwę: prokuratura niemiecka – Deutsche Staatsanwaltschaft. Prokuratury niemieckie były tworzone przy sądach niemieckich. W tych miejscowościach, w których znajdował się wyższy sąd niemiecki reprezentowały także interesy prokuratury przy tym sądzie.

II. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur przy sądach polskich²⁹:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Sądu Apelacyjnego w ...	1940-1944/1945
Prokuratura Sądu Okręgowego w ...	1940-1944/1945

B. Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających na terenach II Rzeczypospolitej włączonych do ZSRR w latach 1939-1941 (wskazówki dotyczą terenów obecnego państwa polskiego)³⁰:

Polska nazwa zespołu	Ukraińska nazwa zespołu	Białoruska nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Obwodu ...	Prokuratura...Oblastí	Prakuratura ...Voblasti	1939-1941
Prokuratura Rejonu ...	Prokuratura...Rajonu	... Rajonnaja Prakuratura	1939-1941
Prokuratura miasta ...	Prokuratura mista ...	Prakuratura gorada ...	1939-1941

Uwagi:

1. Ustrój prokuratur republik radzieckich określała Konstytucja ZSRR z 5 grudnia 1936 r. oraz konstytucje republik związkowych³¹. Jeżeli w aktach nazwa prokuratury występuje w języku rosyjskim, o ostatecznej nazwie obcojęzycznej zespołu decyduje komisja metodyczna archiwum.
2. Rozpoczęcie działalności prokuratur obwodowych, rejonowych i miejskich na okupowanych ziemiach polskich włączonych w skład obwodów drohobyckiego i lwowskiego

²⁹ Polskie sądy powszechne i prokuratury podjęły działalność na podstawie rozporządzenia z dnia 19 lutego 1940 r. o sądownictwie polskim w GG – Verordnung über die polnische Gerichtsbarkeit im Generalgouvernement (Dz. rozp. GGP Nr 13, część I, s. 64). Przepisy określające właściwość polskich prokuratur zawarte są również w postanowieniu wykonawczym z dnia 1 sierpnia 1940 r. do rozporządzenia z dnia 19 lutego 1940 r. o sądownictwie polskim w GG – Durchführungsvorschrift zur Verordnung vom 19 Februar 1940 über die polnische Gerichtsbarkeit im Generalgouvernement (Dz. rozp. GGP Nr 49, część II, s. 411) oraz w rozporządzeniu o sądownictwie niemieckim w GG z dnia 19 lutego 1940 r. (zob. przyp. 112). Polskich prokuratorów w GG obowiązywał polski kodeks postępowania karnego w brzmieniu z dnia 23 sierpnia 1932 r. (Dz. U. RP Nr 73, poz. 662).

³⁰ Tereny te zostały 2 listopada 1939 r. formalnie włączone do Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej oraz 1 listopada 1939 r. do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej.

³¹ Jurek P., *Historia państwa i prawa polskiego. Źródła prawa, sądownictwo*, Wrocław 1996, s. 125.

USRR oraz włączonych w skład obwodu białostockiego BSRR nastąpiło w grudniu 1939 r. oraz w styczniu 1940 r.³²

3. Prokuratury obwodowe, rejonowe i miejskie w zachodniej części obwodów drohobyckiego i lwowskiego oraz w obwodzie białostockim działały do końca czerwca 1941 r.

Literatura

Źródła publikowane:

1. Verordnungsblatt des Generalgouverneurs für die besetzten polnischen Gebiete [2-gi tytuł]: Dziennik rozporządzeń Generalnego Gubernatora dla okupowanych polskich obszarów [tekst w języku niemieckim i polskim]. Herausgegeben vom Amt des Generalgouverneurs. Wydawany przez Urząd Generalnego Gubernatora, Warszawa-Kraków 1939: nr 1-15; 1940: Teil I-II; 1941: nr 1-123; 1942: nr 1-113; 1943: nr 1-102. Od nr 51 w części I (Teil I) z 1940 r. oraz od nr 53 w części II (Teil II) z 1940 r. nastąpiła zmiana tytułu na Verordnungsblatt für das Generalgouvernement [2-gi tytuł]: Dziennik rozporządzeń dla Generalnego Gubernatorstwa.
  - Verordnung über Sondergerichte im Generalgouvernement. Vom 15 November 1939. Rozporządzenie o Sądach Specjalnych w Generalnym Gubernatorstwie. Z dnia 15 listopada 1939 r. (Nr 6, s. 34);
  - (Verordnung über die deutsche Gerichtsbarkeit im Generalgouvernement. Vom 19 Februar 1940. Rozporządzenie o sądownictwie niemieckim w Generalnym Gubernatorstwie. Z dnia 19 lutego 1940 r. (część I, Nr 13, s. 57);
  - Verordnung über die polnische Gerichtsbarkeit im Generalgouvernement. Vom 19 Februar 1940. Rozporządzenie o sądownictwie polskim w Generalnym Gubernatorstwie. Z dnia 19 lutego 1940 r. (część I, Nr 13, s. 64);
  - Durchführungsvorschrift zur Verordnung vom 19 Februar 1940 über die polnische Gerichtsbarkeit im Generalgouvernement. Vom 1 August 1940. Rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia z dnia 19 lutego 1940 r. o sądownictwie polskim w Generalnym Gubernatorstwie. Z dnia 1 sierpnia 1940 r. (część II, Nr 49, s. 411);

---

³² 17 grudnia 1939 r. prokurator ZSRR wyznaczył prokuratorów miast, obwodów i rejonów. E. Czop, *Obwód lwowski pod okupacją ZSRR w latach 1939-1941*, [w:] *Galicja i jej dziedzictwo*, t. 18, Rzeszów 2004, s. 53.

- Verordnung zur Vereinfachung der Strafgerichtsbarkeit im Generalgouvernement. Vom 24 Oktober 1942. Rozporządzenie celem uproszczenia sądownictwa karnego w Generalnym Gubernatorstwie. Z dnia 24 października 1942 r. (Nr 95, s. 667);

- Verordnung zur kriegsmässigen Vereinfachung der Rechtspflege im Generalgouvernement. Vom 5 Juli 1943. Rozporządzenie w celu uproszczenia wymiaru sprawiedliwości w Generalnym Gubernatorstwie stosownie do potrzeb wojennych. Z dnia 5 października 1943 r. (Nr 53, s. 309).

Pospieszalski K. M., *Hitlerowskie „prawo” okupacyjne w Polsce, cz. II, Generalna Gubernia. Wybór dokumentów i próba syntezy*, Poznań 1958.

2. Prawo Generalnego Gubernatorstwa: rozporządzenia Generalnego Gubernatora dla okupowanych polskich obszarów oraz przepisy wykonawcze do nich w układzie rzeczowym: wydanie tekstów z krótkimi uwagami, odsyłaczami orientacyjnymi oraz szczegółowym skorowidzem alfabetycznym, oprac. A. Weh, Kraków 1941.

Opracowania:

1. Bonusiak W., *Aparat okupacyjny na kresach wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939-1941*, [w:] *Sowietyzacja Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej po 17 września 1939*, red. A. Sudoł, Bydgoszcz 1998.
2. Bonusiak W., *Funkcjonowanie władz okupacyjnych ZSRR na kresach wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939-1941*, [w:] *Z historii państwa, prawa, miast i Polonii. Prace ofiarowane W. Ćwikowi w czterdziestolecie jego pracy twórczej*, red. J. Ciągwa, T. Opas, Rzeszów 1998.
3. Czop E., *Obwód lwowski pod okupacją ZSRR w latach 1939-1941*, t. 18 [w:] *Galicja i jej dziedzictwo*, Rzeszów 2004.
4. Głowacki A., *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939-1941*, Łódź 1998.
5. Inwentarz zespołu: Narodnyj Sud II Dilnicy m. Peremyszla [Sąd Ludowy II Dzielnicy miasta Przemyśla] z lat 1940-1941, oprac. A. K. Mielnik, AP Przemyśl, Przemyśl 2000.
6. Jurek P., *Historia państwa i prawa polskiego. Źródła prawa, sądownictwo*, Wrocław 1996.
7. Madajczyk C., *Polityka III Rzeszy w okupowanej Polsce*, Warszawa 1970.

8. Mielnik A. K., *Działalność sądów radzieckich w prawobrzeżnym Przemysłu 1940-1941 w świetle dokumentów Sądu Ludowego II Dzielniczy*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, t. 7-8, 1994, s. 181-206.
9. Zamorski K., Starzewski S., *Sprawiedliwość sowiecka*, Warszawa 1989.

do Wskazówek metodycznych w sprawie ustalania nazw i granic chronologicznych zespołów archiwalnych prokuratur, wytworzonych od XIX do XXI w., wprowadzonych decyzją Nr 20 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 27 października 2005 r.

Nazwy i granice chronologiczne zespołów archiwalnych prokuratur działających od 1944 r.³³

I. Powszechne jednostki prokuratury:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Sądu Najwyższego w Warszawie ³⁴	1944-1950
Prokuratura Sądu Apelacyjnego w ...	1944/1945-1950
Prokuratura Sądu Okręgowego w ...	1944/1945-1950
Prokuratura Generalna w Warszawie ³⁵	1950-1990

³³ Opracowali: A. Kowalewska (AP Siedlce), M. Wysocki (AP Warszawa), E. Billing (AP Wrocław), 2004.

³⁴ Prokuratury do 1950 r. działały na podstawie rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 6 lutego 1928 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. z 1932 r. Nr 102, poz. 863 z późn. zm.). Zlikwidowane na podstawie ustaw z dnia 20 października 1950 r. o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 347), o Prokuraturze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 38, poz. 346), o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. Nr 38, poz. 348).

³⁵ Utworzona na podstawie ustawy z dnia 20 października 1950 r. o Prokuraturze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 38, poz. 346 z późn. zm.), zniesiona na mocy ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o zmianie ustawy o Prokuraturze PRL (i in.) (Dz. U. Nr 20, poz. 121).

Prokuratura Wojewódzka w ... ³⁶	1950-1998
Prokuratura Wojewódzka dla miasta Łodzi	1950-1975
Prokuratura Wojewódzka dla miasta stołecznego Warszawy	1950-1975
Prokuratura Powiatowa w ...	1950-1975
Prokuratura Powiatowa dla miasta ... w ...	1950-1975
Prokuratura Rejonowa w ... ³⁷	1975-
Prokuratura Apelacyjna w ... ³⁸	1993-
Prokuratura Krajowa w Warszawie ³⁹	1996-
Prokuratura Okręgowa w ... ⁴⁰	1999-

1. Dokumentacja oddziałów zamiejscowych prokuratur sądów okręgowych z lat 1944/1945-1950 powinna wejść jako seria w skład zespołów właściwych prokuratur sądów okręgowych.

³⁶ Powołana na podstawie ustaw z dnia 20 października 1950 r.: o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 247), o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. Nr 38, poz. 348), przekształcona na mocy ustawy z dnia 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz zmianie ustawy o radach narodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 91), na mocy zarządzenia Prokuratora Generalnego PRL z dnia 30 maja 1975 r. w sprawie dostosowania organizacji terenowych powszechnych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do dwustopniowego podziału administracyjnego Państwa (Monitor Polski [dalej: MP] Nr 18, poz. 113), przekształcona na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ośrodków zamiejscowych prokuratur (Dz. U. Nr 166, poz. 1257).

³⁷ Powołana na mocy ustawy z dnia 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz zmianie ustaw o radach narodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 91) oraz na mocy zarządzenia Prokuratora Generalnego PRL z dnia 30 maja 1975 r. w sprawie dostosowania organizacji terenowych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do dwustopniowego podziału administracyjnego Państwa (MP Nr 18, poz. 113), przekształcona na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ośrodków zamiejscowych prokuratur (Dz. U. Nr 166, poz. 1257).

³⁸ Powołana na podstawie ustawy z dnia 15 maja 1993 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, o Prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa, o powołaniu prokuratur apelacyjnych (Dz. U. Nr 47, poz. 213).

³⁹ Powołana na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1996 r. o zmianie ustawy o prokuraturze, o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 77, poz. 367).

⁴⁰ Utworzona na mocy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ośrodków zamiejscowych prokuratur (Dz. U. Nr 166, poz. 1257).

2. Granice chronologiczne zespołów archiwalnych:

- a) prokuratur wojewódzkich w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze, tj. w miastach będącymi siedzibami województw od 1951 r. obejmują lata 1950-1998;
  - b) prokuratur wojewódzkich powołanych w związku z reformą administracyjną państwa w 1975 r. obejmują lata 1975-1998.
3. Dokumentacja oddziałów zamiejscowych prokuratur wojewódzkich z lat 1950-1998 powinna wejść jako seria w skład zespołów akt właściwych prokuratur wojewódzkich.
4. Prokuratury rejonowe istniejące od 1975 r. pozostają zespołami otwartymi.
5. Dokumentacja ośrodków zamiejscowych prokuratur okręgowych działających od 1999 r. powinna wejść w przyszłości jako seria w skład zespołów właściwych prokuratur okręgowych.

II. Prokuratura sądów specjalnych:

Nazwa zespołu	Granice chronologiczne
Prokuratura Najwyższego Trybunału Narodowego w Warszawie ⁴¹	1946-1948
Prokuratura przy Specjalnym Sądzie Karnym w ... ⁴²	1944-1946
Wojskowa Prokuratura Rejonowa w ... ⁴³	1946-1955 ⁴⁴
Wojskowa Prokuratura Dyrekcji Okręgowej Polskich Kolei Państwowych w ... ⁴⁵	1944-1949

⁴¹ Dekret z dnia 22 stycznia 1946 r. o Najwyższym Trybunale Narodowym (Dz. U. Nr 5, poz. 45); formalnie zlikwidowana na podstawie art. 173, 175, 188, 198 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz. U. Nr 78, poz. 483), faktycznie przestała działać w końcu 1948 r.

⁴² Dekret PKWN z dnia 12 września 1944 r. o specjalnych sądach karnych dla spraw zbrodniarzy faszystowsko-hitlerowskich (Dz. U. Nr 4, poz. 21). Zniesiona na podstawie dekretu z dnia 17 października 1946 r. o zniesieniu specjalnych sądów karnych (Dz. U. Nr 59, poz. 324).

⁴³ Powołane rozkazem Nr 023/Org z dnia 20 stycznia 1946 r. Ministra Obrony Narodowej. Zlikwidowane ustawą z dnia 5 kwietnia 1955 r. o przekazaniu sądom powszechnym dotychczasowej właściwości sądów wojskowych w sprawach karnych osób cywilnych, funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej (Dz. U. Nr 15, poz. 83).

⁴⁴ Ustawa wchodziła w życie z dniem 1 maja 1955 r. Zgodnie z art. 4 §2 postępowanie przygotowawcze wszczęte przez prokuratury wojskowe przekazano właściwym prokuraturom wojskowym.

⁴⁵ Powołana Dekretem PKWN z dnia 4 listopada 1944 r. o militaryzacji Polskich Kolei Państwowych (Dz. U. Nr 11, poz. 55), zlikwidowane ustawą z dnia 1 października 1949 r. o zniesieniu militaryzacji Polskich Kolei Państwowych (Dz. U. Nr 42, poz. 306).

Literatura

Źródła publikowane:

1. Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 6 lutego 1928 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. RP z 1932 r. Nr 102, poz. 863 z późn. zm.).
2. Dekret PKWN z 4 listopada 1944 r. o militaryzacji Polskich Kolei Państwowych (Dz. U. Nr 11, poz. 55).
3. Dekret z dnia 22 stycznia 1946 r. o Najwyższym Trybunale Narodowym (Dz. U. Nr 5, poz. 45).
4. Dekret PKWN z dnia 12 września 1944 r. o specjalnych sądach karnych dla spraw zbrodniarzy faszystowsko-hitlerowskich (Dz. U. Nr 4, poz. 21).
5. Dekret z dnia 17 października 1946 r. o zniesieniu specjalnych sądów karnych (Dz. U. Nr 59, poz. 324).
6. Ustawa z dnia 1 października 1949 r. o zniesieniu militaryzacji Polskich Kolei Państwowych (Dz. U. Nr 42, poz. 306).
7. Ustawa z dnia 5 kwietnia 1955 r. o przekazaniu sądom powszechnym dotychczasowej właściwości sądów wojskowych w sprawach karnych osób cywilnych, funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej (Dz. U. Nr 15, poz. 83).
8. Ustawa z dnia 20 października 1950 r. o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 347).
9. Ustawa z dnia 20 października 1950 r. o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. Nr 38, poz. 348).
10. Ustawa z dnia 20 października 1950 r. o Prokuraturze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 38, poz. 346).
11. Ustawa z dnia 14 kwietnia 1967 r. o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 13, poz. 55).
12. Ustawa z dnia 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 91).
13. Zarządzenie Prokuratora Generalnego PRL z dnia 30 maja 1975 r. w sprawie dostosowania organizacji terenowych powszechnych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do dwustopniowego podziału administracyjnego Państwa (MP Nr 18, poz. 113).

14. Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. Nr 31, poz. 138 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 22 marca 1990 r. o zmianie ustawy o Prokuraturze PRL (Dz. U. Nr 20, poz. 121).
16. Ustawa z dnia 15 maja 1993 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, o Prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa, o powołaniu prokuratur apelacyjnych (Dz. U. Nr 47, poz. 213).
17. Ustawa z dnia 10 maja 1996 r. o zmianie ustawy o prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i ustawy – Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 77, poz. 367).
18. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ośrodków zamiejscowych prokuratur (Dz. U. Nr 166, poz. 1257).
19. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2001 r. w sprawie utworzenia prokuratur apelacyjnych, okręgowych i rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. Nr 64, poz. 656).

Opracowania:

1. *Archiwa instytucji wymiaru sprawiedliwości w służbie państwa i obywateli. Materiały III Krajowego Sympozjum Archiwalnego, Łódź 4-5 września 2001 r.*, red. J. Baranowski, U. Zarzycka-Sutter, Łódź 2001.
2. Jakubowski G., *Sądownictwo powszechne w Polsce w latach 1944-1950*, Warszawa 2002.
3. Kallas M., *Historia ustroju i prawa Polski Ludowej*, Warszawa 2000.
4. Lityński A., *Historia prawa Polski Ludowej*, Warszawa 2005.
5. Maciejewski T., *Historia ustroju i prawa sądowego Polski*, Warszawa 1999.
6. Zięba H., *Organizacja i funkcje prokuratury PRL*, Rzeszów 1984.
7. Zięba-Załucka H., *Instytucja prokuratury w Polsce*, Warszawa 2003.